

CLIMATE ACTION

Klimaatactie

EESC-prijs voor het maatschappelijk middenveld 2021
Bekroning van uitstekende initiatieven vanuit het
maatschappelijk middenveld

Europees Economisch
en Sociaal Comité

Inhoudstafel

Voorwoord	1
Naar een rechtvaardige transitie	2
Tijd voor samenwerking	2
Betrokkenheid van burgers en ambitie	3
De vijf winnende projecten	4
1 ^e prijs: Grootouders voor het Klimaat – BELGIË.....	4
2 ^e prijs: Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres (Ingenieurs zonder Grenzen Catalonië) – SPANJE.....	5
3 ^e prijs: Ateliere Fara Frontiere (Werkplaats zonder Grenzen) – ROEMENIË.....	6
4 ^e prijs: Prostoroz – SLOVENIË	7
5 ^e prijs: Estse Groene Beweging / Ests Natuurfonds / Ests Centrum voor Milieurecht – ESTLAND	8

Voorwoord

Klimaatverandering is een van de belangrijkste uitdagingen voor de mensheid in de 21e eeuw, en het is inmiddels vijf voor twaalf: om de klimaatverandering tegen te gaan, is een immense inspanning van alle naties en alle actoren vereist.

De actieve deelname van alle geledingen van de samenleving – ondernemingen, onderzoekers, consumenten, gemeenschappen, burgers en hun organisaties – is van cruciaal belang om de transitie naar klimaatneutraliteit op gang te brengen. Dit vereist een omslag van raadpleging en top-downbetrokkenheid naar samen denken, samen maken en empowerment. Er is behoefte aan een rechtstreekse dialoog over het belang van de transitie naar duurzamere samenlevingen en gezondere gemeenschappen.

De COVID-19-pandemie heeft aangetoond dat het bundelen van krachten en het coördineren van antwoorden een meerwaarde hebben. Positieve verhalen zijn essentieel om mensen en organisaties bij de klimaatreis te betrekken en hun het vertrouwen te geven dat de strijd nog lang niet verloren is.

De uitstekende voorbeelden van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld die in deze brochure worden belicht, laten er geen twijfel over bestaan dat er een wil is om veranderingen teweeg te brengen en dat onze medeburgers beschikken over een schat aan ideeën en de deskundigheid om die te verwezenlijken. Dit is een gezamenlijke uitdaging en alleen door samen te werken kunnen we die aangaan. Laten we gebruikmaken van wat we hebben geleerd van de COVID-19-crisis en het herstel aangrijpen om de klimaatcrisis aan te pakken. We hebben nog tijd om enkele van de ergste gevolgen te voorkomen en ons voor te bereiden op wat komen gaat.

We feliciteren de winnaars van de prijs voor het maatschappelijk middenveld 2021 van harte en bedanken alle deelnemers en al degenen die de prijs onder de aandacht hebben gebracht.

Cillian Lohan
Vicevoorzitter van het EESC

Naar een rechtvaardige transitie

Als spreekbuis van het maatschappelijk middenveld in Europa verenigt het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) werkgevers, vakbonden en de verschillende belangen op economisch, maatschappelijk, professioneel en cultureel gebied. Door maatschappelijke organisaties uit de lidstaten de mogelijkheid te bieden hun standpunten op Europees niveau kenbaar te maken, draagt het EESC bij aan de versterking van de democratische legitimiteit en de doeltreffendheid van de Europese Unie en helpt het ervoor te zorgen dat het Europese beleid en de Europese wetgeving beter zijn afgestemd op de economische, sociale en maatschappelijke omstandigheden ter plaatse.

Al meer dan zestig jaar stimuleert het EESC de dialoog en de consensus tussen de maatschappelijke sectoren in Europa. De leden van het EESC vertegenwoordigen een breed scala aan belangen: gemeenschaps- en jongerenorganisaties, consumenten- en beroepsverenigingen, de milieubeweging, gehandicaptenverenigingen en nog vele meer.

Om maatschappelijke organisaties te belonen voor hun inspanningen voor een Europese identiteit en een Europees burgerschap, heeft het EESC al in 2006 zijn jaarlijkse prijs voor het maatschappelijk middenveld in het leven geroepen. Deze prijs ter waarde van 50 000 euro kent elk jaar een ander thema. Dit jaar is dat klimaatactie en worden er doeltreffende en creatieve initiatieven beloond die een rechtvaardige transitie naar een koolstofarme, klimaatveerkrachtige economie bevorderen.

Het EESC ontving meer dan vijftig inzendingen uit 24 EU-lidstaten. Die geven allemaal blijk van meerwaarde en creativiteit op uiteenlopende gebieden, zoals herbebossing, duurzaam toerisme, vergroening van industriegebieden, jongerenwerk, integratie van personen met een handicap en koeling van oververhitte steden. In deze brochure worden de vijf winnende projecten voorgesteld. Aldus wordt een overzicht gegeven van innovatieve manieren van aanpak die maatschappelijke organisaties hanteren om de klimaatcrisis aan te pakken.

Tijd voor samenwerking

Uit een in juli 2021 gepubliceerde [Eurobarometerenquête](#) blijkt dat de Europese burgers klimaatverandering beschouwen als het ernstigste probleem waarmee de wereld wordt geconfronteerd. Klimaatverandering vormt duidelijk een bedreiging voor ons allemaal, maar heeft de schadelijkste gevolgen voor de meest kwetsbare en gemarginaliseerde bevolkingsgroepen in de samenleving. Het is derhalve cruciaal dat niemand wordt uitgesloten bij de transitie naar een groenere economie.

Het EESC is een groot voorstander van de [Europese Green Deal](#): de ambitieuze strategie om de economie van de EU duurzaam te maken, tegen 2050 klimaatneutraliteit in Europa te bereiken en ervoor te zorgen dat de transitie rechtvaardig en inclusief is. Deze ambities zullen niet door de EU-beleidsmakers alleen worden verwezenlijkt. De verwezenlijking van hun beloften is een collectieve verantwoordelijkheid die samenwerking tussen en actieve deelname van de overheid, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld vereist. Of het nu gaat om landbouw, consumenten, jongeren, vrije beroepen of maatschappelijke organisaties, elke sociaal-economische sector moet in staat worden gesteld een rol te spelen bij het uitwerken en uitvoeren van oplossingen.

Eurobarometerenquête: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2273>

Europese Green Deal: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_nl

Betrokkenheid van burgers en ambitie

Het EESC tracht bij zijn werkzaamheden de stem en betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld te versterken. Het klimaatpact – een EU-initiatief waarbij gemeenschappen en organisaties worden uitgenodigd om een groener en duurzamer Europa te helpen vormgeven – zal zich toespitsen op **bewustmaking** en **ondersteunend optreden**, waarbij wordt voortgebouwd op bestaande initiatieven en burgers in staat worden gesteld om systeemveranderingen te ondersteunen. Het EESC heeft ervoor gepleit dat het pact klimaatactie mogelijk maakt via scholing, capaciteitsopbouw, het wegnemen van belemmeringen en het vergemakkelijken van de toegang tot financiering.

In dit licht heeft het EESC verschillende artikelen en adviezen gepubliceerd over klimaatverandering en de dringende noodzaak tot aanpak ervan. Het is van mening dat burgers recht hebben op een gezond milieu en dat zij van hun regeringen mogen verwachten dat die actie ondernemen.

In zijn [advies van januari 2021](#) drong het EESC **aan op meer inspanningen om de tussentijdse doelstellingen in de klimaatambitie van de EU voor 2030 te verwezenlijken, het proces te versnellen en de burger centraal te stellen. Als dat niet lukt, komt de doelstelling van de EU om in 2050 klimaatneutraal te zijn, in gevaar.** In de aanloop naar de klimaattop van wereldleiders in april 2021 [drong het EESC aan op een ambitieuze en systematische aanpak](#) om ervoor te zorgen dat niemand achterblijft.

Het EESC heeft ook [gepleit voor een grotere betrokkenheid van jongeren](#) bij de inspanningen voor een duurzamere toekomst. De uitvoering van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN via de Europese Green Deal vergt een nieuwe, intergenerationele aanpak en een inclusiever governance-model waarbij jongeren centraal staan in de klimaatstrategieën. Tijdens het EESC-evenement “Jouw Europa, jouw mening 2021”, waarvoor de COP26 model stond, werden studenten gevraagd om ideeën uit te wisselen over hoe de klimaatnoodtoestand kan worden aangepakt en de doelstellingen voor 2050 kunnen worden gehaald. In juli 2021 organiseerde het EESC voor het eerst een rondetafelconferentie waar jonge activisten en EU-beleidsmakers met elkaar in discussie gingen over klimaat- en duurzaamheidsbeleid. En ook voor het eerst maakte een jongerenafgevaardigde deel uit van de EESC-delegatie voor de COP26 in november 2021.

“Overleg en dialoog zijn essentieel, maar het werkelijke succes van dit pleidooi zal worden afgemeten aan de mate waarin het maatschappelijk middenveld merkt dat er naar jongeren is geluisterd en er dienovereenkomstig actie is ondernomen. Europa en de rest van de wereld hebben behoefte aan ambitie, leiderschap en actie,” aldus Cillian Lohan, vicevoorzitter van het EESC.

De uitdaging om doeltreffend op de klimaatnoodtoestand te reageren, is nog maar net begonnen. Maar zoals uit de inzendingen voor de EESC-prijs van dit jaar blijkt, zijn burgers in de hele EU bereid om die uitdaging aan te gaan en te zorgen voor een eerlijkere, groenere toekomst voor iedereen.

Advies van januari 2021: <https://www.eesc.europa.eu/nl/our-work/opinions-information-reports/opinions/stepping-europes-climate-ambition-communication>

Drong het EESC aan op een ambitieuze en systematische aanpak: <https://www.eesc.europa.eu/nl/news-media/news/adaptation-climate-change-vital-protecting-european-citizens-lives-and-livelihoods-eesc-calls-ambitious-and-systemic>

Grotere betrokkenheid van jongeren: <https://www.eesc.europa.eu/nl/news-media/news/without-youth-climate-strikes-europe-would-not-have-green-deal-today-its-time-now-give-youth-seat-table-stresses-eesc>

De vijf winnende projecten

1^e prijs: Grootouders voor het Klimaat – BELGIË

Er zijn 2,4 miljoen grootouders in België en het financiële vermogen van ouderen wordt geschat op 910 miljard euro. **Grootouders voor het Klimaat** probeert dit vermogen aan te wenden en te investeren in een duurzamere toekomst. De groep is een vereniging van grootouders in Vlaanderen die samenwerkt met Youth for Climate en andere milieuorganisaties om het draagvlak voor een ambitieus en rechtvaardig klimaatbeleid op alle politieke niveaus te vergroten. Het winnen van de EESC-prijs betekent een aanzienlijke morele en financiële steun voor dit initiatief.

Uitgangspunt van de groep is dat iedereen kan bijdragen aan de aanpak van klimaatverandering, en dat de oudere generatie een groot deel van de oplossing kan zijn. Om dit te helpen verwezenlijken, zet de groep zich in voor klimaatbewustzijn bij grootouders en financiële geletterdheid bij scholieren, stimuleert ze duurzaam financieel gedrag bij beleggers en instellingen en pleit ze voor een verschuiving van de aandacht van overheden en banken naar duurzame financiering en een klimaatneutrale samenleving.

Haar campagne "Onze spaarcenten voor hun toekomst" ging in maart 2021 van start. Diepgaand onderzoek, een campagnevideo, open brieven, een reeks bijeenkomsten en de website onzecennten.be volgden. Op basis van de aldus vergaarde kennis ontwikkelt de groep een klimaatscan waarmee grootouders hun duurzaamheidsdoelstellingen kunnen bepalen, hun vermogensportefeuille kunnen evalueren en met hun familie en financiële tussenpersonen kunnen praten over het overhevelen van hun spaargeld naar duurzamere projecten.

"We zijn trots op het onderzoek dat we hebben afgeleverd en de gegevens die we hebben geanalyseerd met betrekking tot de potentiële financiële impact van 55-plussers die de duurzaamheid van hun beleggingen vergroten," zegt woordvoerder Guy De Koninck. "We zijn ook trots op de kwaliteit van de door ons gelanceerde lokale en nationale campagne, die in de pers en bij organisaties van 55 plussers zeer positief is ontvangen en die ertoe heeft geleid dat oudere beleggers financiële tussenpersonen en politici oproepen tot duurzaamheid."

Mede als gevolg van de inspanningen van de groep hebben financiële instellingen hun duurzaamheidscriteria voor beleggingsfondsen aangescherpt. De volgende stappen zijn onder meer de publicatie van een gids over duurzaam beleggen voor particulieren en de organisatie van seminars over dit onderwerp voor organisaties van 55-plussers en scholen. Het project kan gemakkelijk elders worden nagevolgd: er bestaat een zusterorganisatie in het Franstalige deel van België en er is belangstelling van een groep grootouders in Frankrijk die dit voorbeeld zouden willen volgen.

"Ieder voor zich en samen zijn we in staat om ons geld op een aanzienlijk duurzamere manier te sparen en te beleggen," aldus De Koninck. "Onze stemmen kunnen worden gehoord door beleidsmakers, hetgeen leidt tot een belangrijke positieve impact op de toekomst van onze planeet en dus de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen."

www.grootoudersvoorhetklimaat.be

2^e prijs: Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres (Ingenieurs zonder Grenzen Catalonië) – SPANJE

Volgens een rapport van het Spaanse agentschap voor milieuwetenschappen uit 2016 is ongeveer 11 % van de Spaanse huishoudens – 5,1 miljoen mensen – niet in staat om hun woning in de winter voldoende te verwarmen.

Voor de **Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres** behelst energiearmoede echter veel meer dan een vraag of mensen het zich kunnen veroorloven hun huis te verwarmen. Toegang tot basisvoorzieningen is een fundamenteel mensenrecht, en de vereniging is van mening dat bij elk debat over de klimaatnoodtoestand kansarmen moeten worden betrokken en in staat moeten worden gesteld hun rechten volledig uit te oefenen: het recht op water, op energie en vooral op volledige deelname aan de samenleving.

De vereniging bestaat uit professionals, leraren en studenten die voornamelijk vrijwilligerswerk doen. Via series bijeenkomsten biedt de organisatie kansarmen zowel een veilige plek als een mechanisme voor participatie in de samenleving. Deze bijeenkomsten stellen gemarginaliseerde groepen en individuen in staat veerkrachtiger te worden en hun zorgen te uiten over hun eigen situatie, vergroten het maatschappelijk bewustzijn en veranderen de sociale perceptie.

Het doel is een eerlijker, duurzamer energiemodel te bevorderen en te werken aan klimaatrechtvaardigheid op basis van de mensenrechten. Consumenten worden aangezet tot gedragsveranderingen die leiden tot een efficiënte, gewaarborgde en mondige energieconsumptie.

“Vrouwen en door vrouwen geleide huishoudens worden onevenredig zwaar getroffen door energiearmoede, maar toch zijn vrouwen sterk in het aanpakken van energiearmoede,” zegt woordvoester Mònica Guiteras Blaya. “Door hun rol van slachtoffers om te vormen in de rol van hoofdrolspelers bij veranderingen kan hun situatie aanzienlijk worden verbeterd en kan ook de manier worden veranderd waarop de samenleving aankijkt tegen mensen die worden getroffen door energiearmoede.”

Het netwerkmodel van de vereniging en de instrumenten die ze heeft gecreëerd, kunnen in andere landen en contexten worden nagevolgd en zo bijdragen aan een betere toegang tot gewaarborgde energie voor iedereen.

“Samen staan de leden van de verschillende kwetsbare groepen en collectieven zeer sterk en door een netwerk te vormen wordt hun gevoel van eigenwaarde en onafhankelijkheid vergroot,” legt Guiteras Blaya uit. “We organiseren collectieve adviesvergaderingen, niet alleen om de nodige instrumenten voor de aanpak van energiearmoede aan te reiken, maar ook om te zorgen voor een gemeenschappelijk en krachtig narratief dat hen en het publiek in staat stelt complexe situaties te begrijpen. Ons initiatief heeft veel aandacht gekregen in de pers dankzij getuigenissen van door energiearmoede getroffen vrouwen. Hierdoor hebben we contact kunnen leggen met verschillende doelgroepen en media.”

Dankzij de erkenning via de EESC-prijs zal de vereniging praktische oplossingen en de empowermentmogelijkheden kunnen verbeteren en bevorderen en beleidsoplossingen op alle niveaus verder kunnen bepleiten. Uiteindelijk zal de vereniging de zwaarst getroffen groepen en personen in staat kunnen stellen om het voortouw te nemen bij veranderingen.

www.esf-cat.org

3^e prijs: Ateliere Fara Frontiere (Werkplaats zonder Grenzen) – ROEMENIË

Door gemarginaliseerde mensen in haar werkplaatsen te laten werken pakt **Ateliere Fara Frontiere** naast de klimaatnoodtoestand ook sociaal onrecht aan. Via haar initiatief "educlick" zamelt ze afgedankte elektrische en elektronische apparatuur in. De apparatuur wordt opgeknapt en verstrekt aan scholen, ngo's en openbare instellingen die met kinderen uit achtergestelde gemeenschappen werken. Het project maakt mensen bewust van de voordelen van een circulaire economie en is een voorbeeld van een goede milieupraktijk.

"We willen vooral dat onze begunstigen begrijpen dat zij de belangrijkste oplossing vormen voor alle sociale problemen die we met ons project proberen aan te pakken," zegt woordvoerder Costin Dragne. "We geven een stem aan leraren en kinderen uit kwetsbare gemeenschappen en ondersteunen hen met digitale apparatuur waarmee ze hun ambities en dromen kunnen waarmaken. We bieden niet alleen onze collega's van het arbeidsintegratieprogramma de kans om zichzelf een beter leven te geven, maar ook de jonge generatie uit heel vaak vergeten plattelandsgemeenschappen."

Terwijl veel particuliere ondernemingen en individuen IT-apparatuur weggooien omdat het handiger is nieuwe apparaten te kopen, beschikken scholen in achterstandsgebieden niet over de computers die in de 21e eeuw nodig zijn voor fatsoenlijk onderwijs.

Educlick verzamelt computers die anders op de stortplaats zouden belanden en knapt ze op met de hulp van werknemers die zelf vaak geen kans op een goede opleiding hebben gehad.

In de 13 jaar dat educlick bestaat, heeft het bijna driehonderd volwassenen uit een kansarm milieu aan een baan geholpen. Tot de werknemers behoren leden van de Romagemeenschap, mensen die verslaafd of dakloos zijn geweest, en slachtoffers van geweld. Daarnaast hebben bijna een half miljoen leerlingen van het computerdonatieprogramma geprofiteerd en zijn zij zich meer bewust geworden van het feit dat het gebruik van opgeknapte digitale apparatuur positieve gevolgen heeft voor het klimaat.

"We bouwen langdurige relaties op door onze begunstigen in het team op te nemen en hen om te vormen tot collega's," aldus Dragne. "En we willen ervoor zorgen dat jonge generaties begrijpen dat een alledaagse actie de strijd tegen klimaatverandering kan keren als we als een gemeenschap handelen."

De projectleiders zoeken momenteel naar manieren om hun steun aan het onderwijs uit te breiden, de leermogelijkheden voor hun werknemers via het arbeidsintegratieprogramma te vergroten en actiever te worden op het gebied van milieubescherming.

"Met de EESC-prijs wordt erkend dat elk lid van de samenleving belangrijk is en wordt de schijnwerper gericht op kansarmen die moeilijkheden uit het verleden hebben overwonnen en nu een vrij en onafhankelijk leven leiden dankzij hun harde werk en hun wil om gelukkig te worden," aldus Dragne.

www.atelierefarafrafrontiere.ro

4e prijs: Prostoroz – SLOVENIË

De non-profitstudio **Prostoroz** heeft burgers gemobiliseerd om de leefomstandigheden in Ljubljana te verbeteren, waarbij één “hotspot” tegelijk wordt aangepakt. Inwoners worden uitgenodigd om openbare plaatsen met bijzonder hoge temperaturen onder de aandacht te brengen. Zo worden de gevolgen van de klimaatverandering zichtbaarder gemaakt en wordt druk uitgeoefend op de autoriteiten om mitigatiemaatregelen te nemen. Wanneer burgers zien dat naar hun zorgen wordt geluisterd en dat er op lokaal niveau naar wordt gehandeld, leidt dat ook tot nieuw vertrouwen in publieke medezeggenschap.

De kern van het hotspotsproject vormde een eenvoudige vraag: welke locaties in de stad zijn het heetst? Met behulp van een digitale kaart konden de desbetreffende locaties gemakkelijk worden aangeduid en in slechts drie weken tijd ontvingen de organisatoren bijna zevenhonderd antwoorden van de 280 000 inwoners van de stad. Uit een analyse van de antwoorden bleek dat mensen in de zomer geneigd zijn bepaalde locaties volledig te mijden vanwege de hitte. Bovendien gaven sommige respondenten aan dat ze zich liever met de auto dan te voet of met de fiets verplaatsen om de hitte te vermijden, hetgeen het probleem nog verergert.

De inwoners hebben heel duidelijke ideeën over wat er moet gebeuren om de stad te behoeden voor oververhitting. Velen deden ook hun eigen voorstellen om het klimaat in de stad te verbeteren. Zij pleiten onder meer voor meer bomen, grotere bomen om schaduw te creëren, minder asfalt, minder beton en minder parkeerterreinen.

“De feedback die we van de inwoners kregen was buitengewoon: ze toonden ons dat ze hun lokale omgeving door en door begrijpen en kennen en dat ze beseffen dat ze zich moeten aanpassen aan de klimaatverandering,” zegt woordvoerder Naja Kikelj.

Prostoroz stelde een reeks voorstellen voor koelingsmaatregelen op voor de locaties die de meeste stemmen kregen en legde die voor aan de autoriteiten van de stad. Gezien de feedback van de burgers konden de autoriteiten de kwestie niet negeren; minder dan een jaar later worden nieuwe bomen geplant om schaduw te creëren op een van de heetste straten van de stad.

De organisatoren zijn echter van mening dat de stad nog krachtigere maatregelen kan nemen. Zij werken eraan om van klimaatverandering een stedelijk hoofdthema voor de autoriteiten te maken. Zij streven er ook naar digitale participatiemethoden te blijven ontwikkelen om burgers verder te betrekken bij het debat over de openbare ruimte.

“Wat we geleerd hebben van het project is dat het communiceren van milieu-uitdagingen aan het publiek moet gebeuren door het duidelijk maken van de ‘hier en nu’-aspecten van de kwesties, dus de tastbare problemen die het dagelijks leven van de burgers beïnvloeden. Op die manier kunnen de deelnemers hun huidige zorgen aan de orde stellen, maar worden ze ook uitgenodigd om over de toekomst na te denken,” aldus Kikelj. “Participatief onderzoek zoals dit kan ander wetenschappelijk onderzoek ondersteunen met methoden die de reacties van de ‘gewone burger’ meten. Helaas zijn er steeds meer gegevens die de gevolgen van de klimaatverandering in Ljubljana, dat een van de snelst opwarmende steden ter wereld aan het worden is, staven.”

www.prostoroz.org

5^e prijs: Estse Groene Beweging / Ests Natuurfonds / Ests Centrum voor Milieurecht – ESTLAND

Om een einde te maken aan de Estse olieschalie-industrie is een ingrijpende sociaal-economische transformatie nodig in het noordoosten van het land, waar olieschalie wordt gewonnen en verwerkt. Deze regio met een grote Russischtalige bevolking is sociaal onstabiel en kent een hoge werkloosheid. Een gebrek aan open discussie over hoe dit probleem moet worden opgelost en een tekort aan informatie over de energietransitie hebben de situatie nog verergerd. In die context bestond de uitdaging van het winnende project erin alle partijen constructief samen te brengen en het gebruik van alternatieve brandstoffen te bevorderen.

Estland heeft een van de laagste percentages duurzaam opgewekte elektriciteit van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, en een van de grootste koolstofvoetafdrukken. Hoewel het parlement van het land in 2017 heeft toegezegd de emissies tegen 2050 met ten minste 80 % te verminderen en over te schakelen op grotendeels lokale hernieuwbare-energieopwekking, zijn er meer specifieke maatregelen nodig om deze doelstellingen te bereiken.

Het doel van het project was om een plan op te stellen voor een zo vlotte en snel mogelijke transitie, waarbij iedereen de kans zou krijgen zijn mening te geven, om de sociaal-economische risico's van die transitie in kaart te brengen en mogelijke oplossingen te bespreken. Ook vroeg het projectteam om input en steun van de regering.

“We hebben te maken gehad met veel scepsis vanwege het feit dat hernieuwbare energiebronnen fundamenteel anders werken dan fossiele brandstoffen – mensen zijn dus geneigd te denken dat de nieuwe aanpak niet kan slagen, totdat ze er zelf getuige van zijn,” zegt Madis Vasser, woordvoerder van het project en bestuurslid van de Estse Groene Beweging. “Hetzelfde geldt voor de uitfasering van vervuilende energiebronnen: ook al is het duidelijk dat dergelijke bronnen binnenkort door de concurrentie zullen worden ingehaald, aanvaarden de mensen dat pas als het zover is. We hebben ervoor gekozen om relevante informatie onophoudelijk te delen, zodat het moeilijker wordt om die te negeren.”

De aanpak was viervoudig: het opzetten van een ngo-netwerk om informatie uit te wisselen; het vergemakkelijken van de dialoog tussen alle belanghebbenden; het verrichten van onderzoek om lacunes in de kennis op te sporen; en het publiek bewust maken van de klimaatproblematiek. Een nationale petitie waarin wordt opgeroepen tot klimaatneutraliteit tegen 2035 is door meer dan 3 000 mensen ondertekend en is in het parlement besproken, met de steun van vele politici. Zoals gebruikelijk werd al het materiaal in het Russisch vertaald, omdat de Russischtalige gemeenschap onevenredig zwaar zal worden getroffen door het stopzetten van de winning van olieschalie.

“Ons project was opmerkelijk door de timing ervan – we begonnen al met alle belanghebbenden te praten over een rechtvaardige transitie nog lang voordat dit een actueel thema werd in Estland,” zegt Vasser. “Hoewel wij, de organisatoren, milieuorganisaties waren, hielden we een neutrale en open toon aan en slaagden we erin vertegenwoordigers van alle verschillende standpunten over het probleem rond de tafel te krijgen en allemaal van elkaar te leren.”

www.roheline.ee

www.elfond.ee

www.k6k.ee

© Europese Unie, 2021

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Voor iedere vorm van gebruik of reproductie van de foto's / illustraties dient rechtstreeks toestemming aan de auteursrechthebbende(n) te worden gevraagd:

Cover foto + p. 3: © Shutterstock / Viktoria Kurpas

p. 4: © Grootouders voor het Klimaat

p. 5: © Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres

p. 6: © Ateliere Fara Frontiere

p. 7: © Prostorozh

p. 8: © Estonian Green Movement / Estonian Fund for Nature / Estonian Environmental Law Centre

**Europees Economisch
en Sociaal Comité**

Belliardstraat 99
1040 Brussel
BELGIË

Verantwoordelijke uitgever: eenheid Bezoeken en publicatie
EESC-2021-69-NL

www.eesc.europa.eu

© Europese Unie, 2021

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Voor iedere vorm van gebruik of reproductie van de foto's / illustraties dient rechtstreeks toestemming aan de auteursrechthebbende(n) te worden gevraagd.

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

Print
QE-01-21-441-NL-C
ISBN 978-92-830-5450-4
doi:10.2864/792663

Web
QE-01-21-441-NL-N
ISBN 978-92-830-5452-8
doi:10.2864/48145

NL